

Av Helene Laukeland
privat praktiserende i Trondheim

Fuchs Dystrofi

Vi kjenner godt Fuchs Dystrofi som er en langsomt progredierende cornea Dystrofi som vanligvis affiserer begge øyne hos pasienter i 30-40 årene, noe mer utbredt hos kvinner enn menn. Mange kjenner også Fuchs heterokrome iridocyklitt og Fuchs spotts. Hva vet vi imidlertid om mannen som gav disse sykdommene sitt navn?

Ernest Fuchs

Jeg har gjort et dypdykk i litteraturen. Ernest Fuchs levde fra 1851-1930 i Østerrike og var antagelig sin samtids mest anerkjente og internasjonalt kjente øyelege. Han var øyelege og forsker, og beskrev og oppdaget et stort antall øyesykdommer og anomalier. Han publiserte mer enn 250 vitenskapelige artikler mens han levde. Hans lærebøker og artikler ble oversatt til svært mange språk, i tillegg til engelsk, blant annet japansk, kinesisk, spansk, fransk, russisk og italiensk. Slik ble han kjent og Wien ble et senter for oftalmologi og tiltrakk seg øyeleger fra hele verden.

Han blir beskrevet som ekstremt kunnskapshungrig allerede i studie-

dagene sine i Wien. Han ønsket først å studere astronomi eller fysikk, men til gode for oftalmologien bestemte han seg for å studere medisin. Hans far var utdannet lege, men skiftet karriere og ble dyrlege og underviste i zoologi i Østerrike. Hans bestefar var teolog, men forlot teologistudiene og ble professor i historie i Wien. Han hadde slik solide røtter i akademiens verden.

Fuchs var selv takknemlig over å være student i "gull epoken" i Wien med forelesere som Hyrtl, Arlt, Brucke og Billroth. Medisinen var i rask utvikling, og det var i denne epoken at Aantiseptisk metode ble introdusert av Joseph Lister. Før dette var det f.eks fremdeles vanlig å fukte cataraktkniven med leppene slik at snittet skulle skle lettere.

Fuchs begynte tidlig i karrieren å samle mikroskopiske snitt av patologiske tilstander. Da han døde etterlot han seg verdens største kartotek. Dette gav fundamentet for forståelse av anatomi og patologi av blodkar, muskler og det meste av annet vev i øyet. Fuchs ble professor allerede i 1881 da han var 30 år.

Fuchs var den første til å differensiere mellom endoftalmitt og sympatisk oftalmopati. Han var spesielt opptatt av medfødte anomalier når det gjaldt bevegelse av øyelokk

og feste av øyemusklær og han skrev mange artikler innen nevro oftalmologi.

Han beskrives som en strålende foreleser, og kunne som den første i Østerrike holde forelesninger på tysk og engelsk. Han snakket også flytende italiensk og fransk. Hans studenter, bl.a. dr. Salzmänn beskreiver ham som en seriøs foreleser, men aldri dogmatisk. Han var alltid klar over at vitenskapen var i utvikling, spesielt innen faget medisin.

Mest kjent i sin samtid var han for å skrive utmerkede lærebøker. Hans lærebok i oftalmologi var den mest brukte i 50 år over hele verden, og ble ansett som "bibelen" innen oftalmologi både i Amerika og i Østen i tillegg til i Europa.

Han var leder av det andre øyesykehuset i Wien fra 1885-1915 og var æresmedlem i 39 vitenskapelige selskap i tillegg til å være ærespresident i det oftalmologiske selskap i Madrid.

Han hadde i tillegg til medisin og øyesykdommer stor interesse for botanikk, litteratur, geografi, språk og kunsthistorie. Han likte å gå i Alpene. Dette var en interesse han beholdt hele livet etter at han gikk mye i fjellet i studiedagene.

Han foreleste globalt. Da han kom tilbake fra reisene holdt han jevnlige

foredrag i Wiener Geographische Gesellschaft (Wiens geografiske selskap). En historie forteller at da han en gang kom tilbake fra en reise i Skandinavia hadde han med seg det som på den tiden ble beskrevet som snesko. Det sies at det ble Wiens introduksjon til ski.

Fuchs pensjonerte seg allerede som 64 åring i 1915. Han opplevde det som for tidkrevende å forelese og å ha klinikk. Han ønsket å vie mer av sin tid til forskningen. Han fortsatte å holde foredrag verden over og publiserte 99 artikler etter dette. Som 70 åring begynte han å lære seg spansk for å kunne presentere sitt arbeide i Latin Amerika og i Spania, og han skrev etterhvert flere artikler på spansk.

Han døde i 1930, 79 år gammel og er begravet i byen Kritzensdorf i Østerrike.

Man kan ikke annet enn å ta av seg hatten for denne mannen som har gjort så mye for øyefaget. Det er flott å ha slike forbilder å strekke seg etter! ■